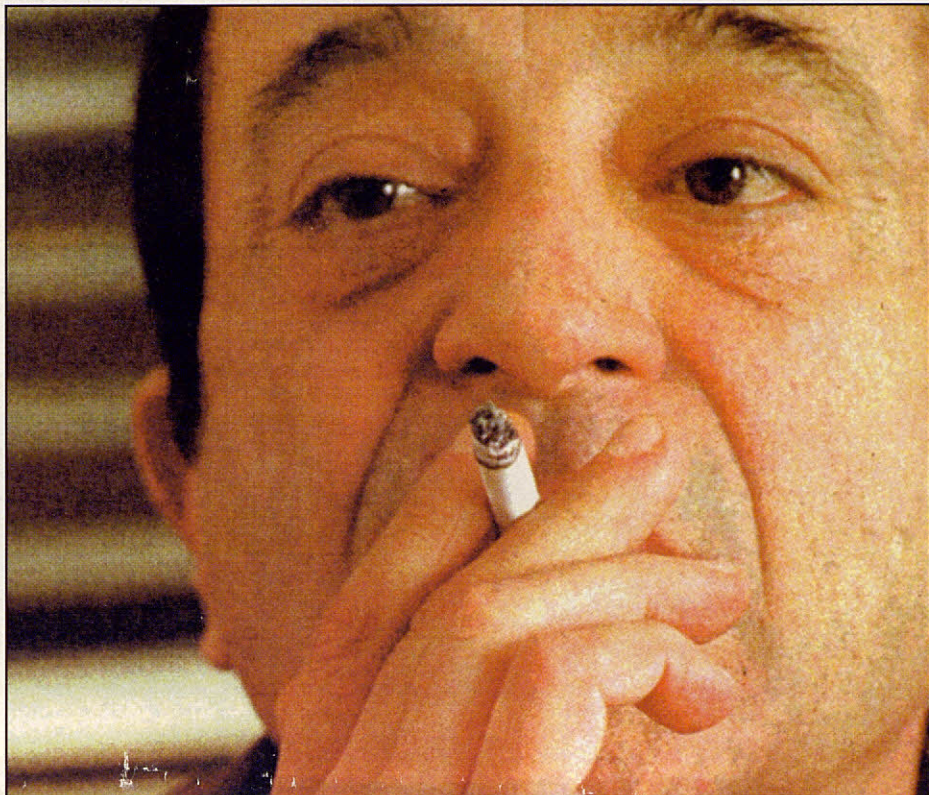

Gràcies, José Agustín

José Agustín Goytisolo ha mort d'una manera tan absurda i incomprensible que hom ha pensat que es tractava d'un suïcidi. Jo no ho crec. Bàsicament perquè estic segur que per fer-ho ell hagués triat un altre sistema. El cert és que el nostre amic ha caigut al buit i ens ha deixat un buit immens.

Fa molts anys que el conec. Com a Carme Riera, em costa, encara, parlar d'ell en temps passat. José Agustín era un advocat jove i un jove poeta; jo, un estudiant de lletres. D'aleshores ençà han passat molts dies i moltes coses. Moltes les hem viscut junts, sobretot al Taller d'Arquitectura -títol d'un dels seus llibres- on tots dos col·laboràrem bastants anys. Però també en reunions, sopars, viatges, llargues xerrades en moments i circumstàncies diverses. En la llunyana trobada amb el Grup 63 italià, a Canàries en un congrés literari, a València en els encontres dels escriptors mediterranis, en la primera jornada de cultura del PSOE els anys 70 o en el seu pregó a la ciutat de Maó. Recordo ara una llarga passejada per Barcelona amb Pier Paolo Pasolini, de la qual conservo dues magnífiques fotografies. També quan vaig ser a la presó de Lleida la seva presència era constant, a través, llavors, del seu gran amic Manuel Vázquez Montalbán. Les dedicatòries que em va anar escrivint en els seus successius llibres són una petita crònica d'aquesta relació i un testimoni de la seva manera de ser. Els records venen ara desordenats, plens de recança i tristesa.

Juntament amb Costafreda, Barral i Gil de Biedma van constituir l'anomenada Escola Barcelona, dintre de la qual Goytisolo es va caracteritzar pel seu compromís humà i social. En la seva obra també trobem el reflexe de tota la seva vida, familiar, sentimental, política, literària. Seria impossible fer aquí ni tan sols una lleugera menció de cadascun dels seus llibres des d'aquell primer i excepcional *El retorno* (1955), fins el més recent *Las horas quemadas* (1996) o *La novísima vida a Barcelona*. A mi m'agraden especialment *Del tiempo y del olvido* (1977) i un llibre que recull poemes dedicats de la seva mare morta en un

► José Agustín Goytisolo.

bombardeig durant la guerra civil: *Elegías a Julia Gay*. Ha estat també traductor de poesia catalana al castellà com en el cas dels seus amics Joan Oliver Foix i Joan Vinyols. De vegades es simplifica l'estil i l'obra de J.A. Goytisolo només en un dels registres. En realitat és un poeta rebel o incorrecte com digué Vázquez Montalbán en la seva alocució necrològica, però més ric, complex i divers. Hi ha el poeta popular cantat per Ibáñez del "lobito bueno", el poeta compromès i polític que denuncià els poetes franquistes com a "celestiales" sus *Salmos al viento*, hi ha el poeta irònic i sarcàstic de *Sobre les circumstàncies* (1983) i també el poeta elegíac i sentimental que dedica poemes a la seva filla; a la seva esposa o a la seva mare morta. El que sempre ha estat és un poeta d'un llenguatge que no vol ser alambicat, que vol ser el de tots i que ell mateix definí molt bé amb la cita de Quevedo que obra un dels seus poemaris: "...verdades diré en Camisa". Però al costat de la seva profunda vocació poètica, hi ha un home polític que viu apassionadament un llarg compromís

amb la llibertat i les aspiracions a una societat diferent i més justa. No un polític de càrrecs ni un militant típic sinó una persona, de vegades incòmoda, que viu la política amb entusiasme i amb escepticisme, amb independència i amb voluntat de servei. Volia "un mundo al revés". En el poema *Amapola única* (1984), explica a la vegada la seva política i la seva actitud envers la política:

**...Y NO QUISE CALLARME
NI DEJARLOS TRANQUILOS
CON SU FÚNEBRE PAZ
PUES YA MI SITIO
ENFRENTE ENFRENTE CON LOS
COMPAÑEROS
ESTABA EN OTRO LADO
TERRIBLES Y OBSTINADOS**

El José Agustín sempre hi era des de la lluita contra la dictadura (dedicà un bon poema *Algo sucede* a la caputxinada de 1966 en la qual va participar), des de la seva relació amb el PSUC a la seva activa participació i compromís amb el PSC. Ell no va deixar mai d'exercir com a home amb idees i voluntats polítiques. Per tot això, gràcies José Agustín.